

Pohorelský hlásnik

400

rokov prvej písomnej zmienky
1612-2012

Pohorelá

informačné noviny Obce Pohorelá; ročník VIII.; JÚN 2012; - ZADARMO -

Foto: P. Brenčíč

V sobotu 9. a v nedeľu 10. júna 2012 v našom rímsko-katolíckom kostole Sedembolestnej Panny Márie pristúpilo 24 detí (žiakov 2. a 3. ročníka ZŠ) k sviatosti zmierenia a k sviatosti 1. svätého prijímania, na prijatie ktorých ich pripravil vdp. Mgr. Slavomír Marko.

Takto si zvečnil zostatky starej architektúry v Pohorelej pri svojej návšteve koncom apríla 2012 PhDr. Dušan Užák zo Sp.Novej Vsi:

UZNESENIE

OBCENÉHO ZASTUPITEĽSTVA POHORELEJ
ZO ZASADNUTIA KONANÉHO DŇA
29.5.2012
NA OBCNOM ÚRADE V POHORELEJ

Obecné zastupiteľstvo Pohorelej

A. BERIE NA VEDOMIE:

1. stanovisko finančnej komisie k požiadavke úveru na rekonštrukciu miestnych komunikácií a spolufinancovanie investičných projektov v roku 2012;
2. stanovisko hlavnej kontrolórky k požiadavke úveru na rekonštrukciu miestnych komunikácií a spolufinancovanie investičných projektov v roku 2012;
3. hodnotiacu správu Programového rozpočtu obce Pohorelá za rok 2011;
4. informáciu starostu obce o predbežných termínoch zasadnutia OZ, a to vždy v posledný týždeň kalendárneho štvrtroka;

B. SCHVAĽUJE:

1. návrhovú komisiu v zložení:
Ing. Martin Lakanda, Ing. Ivan Pompura, Mgr. Jozef Šajša;
2. overovateľov zápisnice: Ing. Jozef Bara, Ján Haluška
3. čerpanie úveru vo výške 33.000 € na financovanie rekonštrukcie miestnych komunikácií a spolufinancovanie investičných projektov v roku 2012 v súlade so Súhromím indikatívnych podmienok financovania pre Obec Pohorelá, zo dňa 10.5.2012 od Slovenskej sporiteľne, a.s.;
4. pomerom hlasov 5:3 v zmysle §4 ods. 2 zákona NR SR č. 253/1994 Z.z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších zmien a doplnkov mesačný plat starostu Ing. Jozefa Kalmana s účinnosťou od 1.6.2012 vo výške 2.257 €;
5. v súlade s §18c zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1.6.2012 úväzok hlavného kontrolóra vo výške 14 hod. týždenne;
6. vyhlásenie zámeru odpredať pozemku parc.č.365 v KÚ Pohorelá;
7. zákaz hlásenia v miestnom rozhlase:
 - a) oznamov o finančných produktoch a finančných splátkach (úvery, pôžičky, účty, nákupy na splátky a pod.);
 - b) oznamov o obchodných ponukách distribútorov energií (elektrická energia, plyn, a pod.);
 - c) oznamov o podomových predajcoch a obchodníkoch;

C. ODPORUČA:

1. starostovi obce poveriť vedením kroniky obce p.Jána Pompuru;

HOREHRONSKÉ SLÁVNOSTI KOSEŇOV A HRABAČIEK 2012

XVIII. majstrovstvá Pohorelej a sveta v kosení

400

1612-2012

Pohorelá

Program:

Piatok 15. jún o 15.00 h.: **ISĽI NODOVAT'** - workshop o kosení

Sobota 16. jún o 10.00 h.: **SÚŤAŽ V KOSENÍ**

o 18.00 h.: ľudová veselica pri cimbalovke

o 21.00 h.: discojuniáles DJ Pa'to & Marek

Nedeľa 17. jún o 8.30 h.: **SV. OMŠA V KOSTOLE**

o 10.00 h.: **ISĽI HRABAŤ** - workshop o hrabaní

DŇA 15. - 17. JÚN 2012 POHORELÁ

HSQ

Spolupráca

PRÍRODNÝ KRAJ

RAKI

Žilinský kraj

UMED K.Š.

Rádio Pohorelá

COOP

kontakt: www.kosci.sk, 0915 24 24 15

VSTUP VOĽNÝ O OBČERSTVENIE POSTARANÉ

PODUJATIA V OBCI POHORELÁ

JÚN

**16.6. Deň Dobrovoľných
hasičských zborov okresu Brezno**
oslavy výročia založenia DHZ Pohorelá

**16.6. MAJSTROVSTVÁ POHORELEJ
(A SVETA) V KOSENÍ**

XVIII. ročník súťaže v kosení

23.6. ŠPORTOVÁ ZÁBAVA

3. ročník plesu športovcov

(reštaurácia Pod Orlovou, kontakt: Ing.R.Tlučák)

Termíny zberu komunálneho odpadu

13. jún 27. jún 11. júl 25. júl

Žiadame občanov, aby si nádoby
vyložili pred brány už deň vopred,
pretože sa zbiera od 7:00 hod.!

SPP, a.s. upozorňuje občanov na dodržiavanie
ochranného a bezpečnostného pásma STL
plynovodu v zmysle Zákona o energetike.
V tomto pásme – 1 m na oboch stranách plyno-
vodu – je zakázané aj vysádzanie stromov
a drevín, nakoľko korene môžu poškodiť
izoláciu a môže dôjsť k ohrozeniu bezpečnej
prevádzky existujúceho plynovodu.

Termíny zberu plastov

26.-27. jún 24.-25. júl

Žiadame občanov, aby vykladali len
plné a zaviazané vrecia.
(Nezabudnite plastové fľaše
stlačiť, aby sa zmenšil ich objem)

Pripomíname občanom, že kompostéry,
ktoré zapožičal tohto roku domácnostiam
Obecný úrad v Pohorelej zostávajú naďalej
vo vlastníctve obce.

Kompostéry bezplatne zapožičal obecný
úrad tým domácnostiam, ktoré zaplatili za
minulý rok poplatok za komunálny odpad
minimálne 7,- € a členovia domácnosti
nemajú voči obci žiadny dlh.

Ako chcela SOZA vyberať poplatky za Deň matiek a Privítanie Mikuláša.....

V uplynulých dňoch doslova celé Slovensko vyburcovala snaha organizácie SOZA (Slovenský ochranný zväz autorský) spoplatniť detské vystúpenia v Pohorelej – Deň matiek a Privítanie Mikuláša. Keďže v médiách sa viac ako rovina právna tohto problému vyzdvihovala rovina etická, či citová a z úst niektorých predstaviteľov zazneli dokonca aj niektoré nepravdivé informácie, vydal Obecný úrad v Pohorelej dňa 4.6.2012 oficiálnu tlačovú správu, kde popísal skutkový stav veci a na konci aj vysvetlil protiprávnosť konania organizácie SOZA.

Po medializácii tohto problému vyjadrilo podporu Obecnému úradu v Pohorelej v tomto spore okrem množstva bežných ľudí z celého Slovenska i mnohí zástupcovia miest a obcí, ktorí sa tiež stretli s podobným postupom inšpektorov SOZA, no bohužiaľ nedokázali sa brániť. Keďže sme vyjadrili ochotu riešiť tento spor aj cestou súdu, Obecný úrad v Pohorelej dostal aj množstvo ponúk od právnikov a právnych firiem (i renomovaných a známych) na právne zastupovanie v prípadnom súdnom konaní – a dokonca bezplatne.

Po vyhnutí mediálnej „prestrelky“ do sporu zasiahol aj oficiálny štátny orgán – Ministerstvo kultúry SR (ktoré vydalo poverenie pre SOZA), ktoré uznalo, že súčasné znenie tzv. Autorského zákona je zlé a inicioval urýchlenú prípravu krátkej novely zákona (návrh ktorej už aj ministerstvu predložilo združenie EISI - European Information Society Institute, s ktorým sme pri tomto spore úzko spolupracovali), ako aj úplnú zmenu autorského zákona. Následne prišla aj racionálna reakcia od p. Jakabčiča, predsedu Výboru SOZA, výsledkom čoho bolo spoločné vyhlásenie.

Tlačová správa Obce Pohorelá zo 4.6.2012 (k tlačovej správe sme ako dôkazy zverejnili list OÚ v Pohorelej zo 7.5.2012 adresovaný organizácii SOZA a odpoveď organizácie SOZA doručená OÚ v Pohorelej dňa 31.5.2012):

Presne pred rokom, dňa 22.5.2011, Obec Pohorelá a Základná škola v Pohorelej zorganizovali v školskej jedálni program žiakov základnej školy pre mamičky a staré mamy ku Dňu matiek. Deti pri tejto príležitosti spievali mamám ľudové pesničky ako napríklad "Cesta hore, cesta dolu", "Umočil ma dážďik", "Naprostred dediny" alebo "Isli dievky ľan trhat".

Približne pred pol rokom, dňa 5.12.2011, Obec Pohorelá zorganizovala akciu - Privítanie Mikuláša - pri vianočnom stromčeku. Pri tejto príležitosti deti opätovne spievali výhradne ľudové pesničky ako napr. "Hoc aj Pohorelá", "Vykvitla ruža trojaká" alebo "Krôčkom, kone, krôčkom".

Obec Pohorelá ako usporiadateľ nemala žiadnu povinnosť podľa § 81 ods. 6 AZ oznámiť uskutočnenie týchto akcií, pretože ich predmetom neboli žiadne autorskoprávne chránené diela, ale ľudové piesne našich mám a otcov. Napriek tomu občianske združenie SOZA kontaktovalo obec Pohorelá a oznámilo jej, že porušila zákon.

Dňa 3.4.2012 sa zamestnanci SOZA predstavujúci ako inšpektori, dožadovali spísania záznamu o udalostiach, ktoré sa uskutočnili v obci pred 5 a 11 mesiacmi. Starosta obce príslušným zamestnancom SOZA vysvetlil, že deti spievali len ľudové piesne. Táto skutočnosť je uvedená aj v prílohe k inšpekčnému záznamu, kde je v kolónke "Druh použitia hudby" napísané "Koncert folklór". Starosta obce Pohorelá bol presvedčený, že na základe osobného rozhovoru zamestnanci SOZA pochopili, že ide o folklórne podujatie a teda, že obec nemala voči SOZA žiadnu povinnosť ničoho nahlasovať alebo platiť. Zamestnanci SOZA pri odchode nespomenuli žiadne vystavenie faktúr alebo platenie odmeny. Starosta obce zápis podpísal v dobrej viere, pretože to "inšpektori SOZA" požadovali. "Chápal som to tak, že to potrebujú pre svojho zamestnávateľa o tom, že tu boli, tak som to podpísal." uvádza starosta obce Ing. Jozef Kalman. Poznámku "kontrola bez problémov" pritom po tomto rozhovore zapísal sám "inšpektor SOZA", a preto sme nemali dôvod domnievať sa, že máme čokoľvek platiť.

Na začiatku mája 2012 však bola napriek tomu obci Pohorelá doručená faktúra spolu s inšpekčným záznamom, ktorého kópiu obec dovtedy nemala vôbec k dispozícii. Na počudovanie sme zistili, že inšpekčný protokol SOZA sa v skutočnosti ani nedá podpísať bez toho, aby sa organizátor priznal k porušeniu autorských práv. Je závažné, že kvalifikovaný "inšpektor SOZA" požadoval akceptovanie tohto záznamu napriek tomu, že je v ňom výslovne uvedené, že predmetom koncertov bol folklór, a teda ľudové piesne.

Ešte dňa 7.5.2012 sme preto odpísali SOZA nasledovné: "Faktúra je neopodstatnená, nakoľko na Vami uvádzaných "akciách" (Deň matiek, Privítanie Mikuláša) nedošlo k porušeniu alebo ohrozeniu práva duševného vlastníctva Vami zastupovaných umelcov a autorov - išlo iba o predvádzanie deťmi v ústnom podaní detských rieka-niek a detských ľudových piesní a tancov." Dňa 31.5.2012 nám došla odpoveď zo SOZA, kde Ing. Romana Draškovicová vedúca Licenčného odboru SOZA uvádza "Inšpektorka Vám vysvetlila, že aj tzv. ľudová hudba má svojich upravovateľov a teda za ich použitie je potrebné zaplatiť autorskú odmenu. [...] Z uvedených dôvodov je faktúra č. 2121200247 opodstatnená a trváme na jej uhradení do 6.6.2012. Po tomto termíne ju budeme vymáhať súdnou cestou." Túto odpoveď zo SOZA pripájame ako dôkaz nižšie.

Obec Pohorelá nemôže používať verejné prostriedky na platenie za spev ľudových piesní. Konala by tak v rozpore s autorským zákonom a zákonom o obecnom zriadení. Zo strany obce nedošlo k porušeniu žiadnej zákonnej povinnosti. Naopak, obec Pohorelá bola neoprávnené obvinená z porušovania autorských práv, čo sa snažila v dobrej viere inšpektorom SOZA niekoľkokrát, či už listom alebo ústne, ozrejmiť. Bohužiaľ nepomohlo. SOZA dodnes verejne nestiahla túto svoju neopodstatnenú žiadosť o platenie odmietať za spievanie ľudových piesní na verejnosti. Sme preto pripravení brániť spievanie ľudových piesní našimi deťmi aj pred súdom.

Spoločné vyhlásenie SOZA a Obce Pohorelá z 11.6.2012

V posledných dňoch sa v médiách rozbíral prípad, keď Slovenský ochranný zväz autorský (SOZA) podľa Autorského zákona vystavil obci Pohorelá faktúru za podujatia, na ktorých odzneli hudobné diela. Predseda Výboru SOZA oslovil starostu obce Pohorelá, ktorý mu vo vecnom a konštruktívnom rozhovore objasnil, že na týchto podujatiach boli použité len diela, ktoré nepodliehajú režimu právnej ochrany duševného vlastníctva. SOZA toto vysvetlenie akceptoval. Obe strany sa dohodli, že podniknú opatrenia, aby sa v budúcnosti takýto prípad neopakoval. Predseda Výboru a starosta považujú týmto celú záležitosť za vyriešenú a uzavretú.

Takto chcela SOZA spoplatniť Deň matiek a Privítanie Mikuláša v Pohorelej:

V zmysle § 56 ods. 1 písm. f) Autorského zákona č.618/2003 Z. z. v platnom znení s odvolaním sa na § 458a Občianskeho zákonníka Vás žiadame o vydanie bezdôvodného obohatenia za neoprávnené použitie hudobných diel bez licencie SOZA. Výška bezdôvodného obohatenia bola vypočítaná podľa platného Sadzovníka SOZA

Popis	Počet	Jedn. cena	Zľava	Cena bez DPH	% DPH	DPH	Cena s DPH
Tanečná zábava, diskoteka, kultúrno-spoločenský program s tancom, voľná zábava s tancom, karaoke s tancom a podobne... Deň matiek Za obdobie od 22.05.2011 do 22.05.2011	1	18,20	0,00	18,20	0	0,00	18,20
Prevádzka Amfiteáter, Pohorelá Koncert populárnej a/alebo vážnej hudby na voľnom priestranstve (bez vstupného) Za obdobie od 05.12.2011 do 05.12.2011	1	44,20	0,00	44,20	0	0,00	44,20
Prevádzka Voľné priestranstvo							
Súčet položiek				62,40	0,00		62,40

Spor Pohorelá-SOZA sa týmto končí. Obecnému úradu v Pohorelej sa podarilo poukázať na nekalé praktiky i nedokonalosť zákona. „Vďaka“ nedokonalé legislatíve však bolo podobne postihnutých aj množstvo iných obcí, či organizátorov kultúrnych podujatí. Teraz je už na nich, či sa proti zneužívaniu nedokonalosti súčasného zákona budú brániť.

Vo verejných diskusiách vyprovokovaných konfliktom Pohorelá-SOZA však vychádzajú aj ďalšie závažné skutočnosti a nedostatky zákona: napr. umelci, ktorí napriek tomu, že na koncerte odohrajú iba vlastné skladby, nemajú možnosť sa zriecť autorských honorárov za tento koncert a tak usporiadateľ musí zaplatiť poplatky SOZA aj za tento koncert; mnohí umelci (aj tí, ktorých vlastne SOZA zastupuje) poukazujú na neprehľadnosť prerozdelenia vybraných poplatkov; preskúmanie týchto skutočností je už ale vecou iných oprávnených orgánov.

Pred 40 rokmi zomrel Ctibor Ján Handzo

(Jano Gemerský, Gindurský, Malohont'an, Martin Pohorelec, Dušan Remeník, Svätopluk Jedenásty) - evanjelický kňaz - náboženský spisovateľ - cirkevný historik - senior Šarišsko-zemplínskeho seniorátu - prekladateľ - novínár - spisovateľ; nar. 15.9.1906 v Pohorelej, zomr. 1.6.1972 v Prešove (otec Pavol Handzo, matka Mária, rod. Murányiová)

Otec spisovateľky Viery Handzovej - Mihálikovej, novinárky PhDr. Eva Bombovej rod. Handzovej a lekára doc. MUDr. Ivana Handzu CSc.

Vychodil ľudovú školu v Pohorelej, študoval na gymnáziu v Nyíregyháze, v Makove, do 1924 v Rimavskej Sobote, 1924-1928 teológiu v Bratislave, 1926 vo Viedni, kde navštevoval aj prednášky na vyššej novinárskej škole. Pôsobil ako evanjelický kaplán, v r. 1929-1935 farár v Pondelku (dnes Hrnčiar-ska Ves), 1935-1950 v Ľubietovej, od 1950 v Prešove, od 1953 šarišsko-zemplínsky senior. Účastník SNP, pomáhal prenasledovaným antifašistom. Venoval sa cirkevnej histórii, spracoval dejiny cirkevných zborov, v ktorých pôsobil, v prózach s náboženskou a historickou tematikou prejavil rozprávačský talent. Vecným základom jeho próz boli široké kultúrne znalosti, venoval sa v nich udalostiam v cirkevných zboroch. Náboženský a historický obsah mali i jeho rozhlasové dramatizácie. Prispieval do novin, ale hlavne do náboženských časopisov a kalendárov.

Bol členom generálneho presbyterstva ECAV a prechodne administrátorom Východného dištriktu ECAV. Venoval sa prekladaniu biblických textov zo Starého i Novej zmluvy. Patril k uznávaným cirkevným historikom: v roku 1931 napísal *Históriu ev. a.v. cirkvi pondelsko - selčiansko - váľkovskej* a v roku 1941 vyšli jeho *Dejiny ev. a.v. cirkevného zboru v Ľubietovej s podtitulom Monografia bývalého slobodného kráľovského banského mesta*. Historické témy tvorili obsah Handzových príspevkov aj v zborníkoch, v cirkevných i svetských periodikách a v rozhlasových dramatizáciách. Z cirkevných časopisov publikoval v Evanjelickom Posle spod Tatier, v Cirkevných listoch, Stráži na Sione, v Evanjelickom východe, v Tranovského kalendári a v iných.

Bol činný aj literárne. História venoval svoju prvotinu *Po starých stopách* /1936/. Nasledovali kniha príbehov z prostredia Gemera a Malohontu *Prázdné sú kolisky* /1938/ a kresťanské poviedky *Anjeli z kalendára* /1941/. Publikácie bol po roku 1945 aktívny na stránkach Cirkevných listov. Spracoval dejiny evanjelických cirkevných zborov z miest, kde pôsobil (*Odkaz 400-ročnej Montany-Heptapolitany 1559 až 1959*. CL 72, 1959; *Väčšia pamiatka rusko-slovenských kultúrnych stykov*. CL 66, 1953). Jeho najznámejšou knihou je *Príval* - príbehy z rokov druhej svetovej vojny. V čase Slovenského národného povstania, do ktorého sa aktívne zapojil, si Ctibor Ján Handzo písal denník, ktorý jeho staršia dcéra Viera Handzová - Miháliková pripravila neskôr pre tlač a vyšiel v roku 2001 pod titulom *Údery a údely* vydavateľskou iniciatívou Handzovej vnučky Žofie Novej.

Participoval i na biblických prekladoch - zo Starého zákona prekladal v Ľubietovej knihu *Ezechiel* a poďakovanie za spoluprácu pri preklade Novej zmluvy mu v roku 1942 vyslovili všetci členovia redakčnej biblickej komisie.

V pozostalosti Ctibora Jána Handzu sa zachovalo mnoho kázni: ako z jeho kaplánskych čias z Prešova, kde pôsobil na Evanjelickom kolégiu, tak z Kokavy nad Rimavicou i zo všetkých jeho neskorších kňazských pôsobísk. Ich obsah i po rokoch dokumentuje, že k členom cirkevných zborov sa prihovárал Božím Slovom, ktoré im približoval zrozumiteľným a prístupným výkladom, dopĺňaným o podnetné príbehy z histórie i zo života, ktorými ich v ťažkých časoch vojny, Povstania i v čase nežičlivého komunistického režimu povzbudzoval príkladmi hrdinov pevnej viery, odvahy, kresťanskej lásky a nádeje. C. J. Handzo patril k aktívnym účastníkom protifašistického odboja a radí sa ku kňazom, ktorí počas Slovenského štátu poskytovali pomoc a úkryt prenasledovaným Židom. Po potlačení Slovenského národného povstania pomáhal perzekvovaným a ukrýval v Ľubietovej aj archív Slobodného slovenského vysielateľa Banská Bystrica. Neskôr sa i medzinárodne angažoval v mierovom hnutí. Ctibor Ján Handzo zomrel dňa 1. júna 1972 v Prešove a je pochovaný v Kokave nad Rimavicou.

Dielo: 1931 - Historia evanjelickej a. v. cirkvi Pondelsko-Selčiansko-Váľkovskej. Vydaná v čas 300. výročia založenia sboru 1630-1930; 1936 - Po starých stopách. Historické a iné rozprávky z Gemera a Malohontu; 1938 - Prázdné sú kolisky ... Evanjelická rozprávka; 1940 - Anjeli z kalendára; 1941 - Dejiny Ev. A. V. cirkevného zboru v Ľubietovej; 1946 - Deň spomienok, pokánia a vďaky!; 1948 - Príval. Evanjelické rozprávky z rokov druhej svetovej vojny; 2001 - Údery a údely

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

OSLÁVENCI

- 93 rokov
19.6. **Mária Krešáková**, Jánošíkova 403
- 89 rokov
16.6. **Mária Tlučáková**, Kpt.Nálepku 149
- 87 rokov
17.6. **Karol Poroš**, Partizánska 541
- 86 rokov
4.6. **Anna Janošková**, Kpt.Nálepku 303
8.6. **Rozália Hráčková**, Clementisova 815
10.6. **Mária Gáliková**, Jánošíkova 492
- 85 rokov
7.6. **Anna Syčová**, Partizánska 552
20.6. **František Bialik**, Kpt.Nálepku 164
- 82 rokov
18.6. **Jozef Adam**, Jánošíkova 455
- 81 rokov
1.6. **Ján Syč**, Clementisova 822
- 75 rokov
6.6. **Ondrej Baran**, Jánošíkova 397
27.6. **Mgr. Ružena Chlebušová**, Nová 337
- 65 rokov
6.6. **Mgr. Anna Pletková**, Kpt.Nálepku 256
13.6. **MUDr. Milada Pompurová**, P.Maša 12
20.6. **Jozef Ševc**, Za Vršok 206
26.6. **Anastázia Babel'ová**, Pod Brezinou 500
26.6. **Milan Pumpura**, Clementisova 742
- 60 rokov
1.6. **Ján Janoška**, Jánošíkova 437
22.6. **Júlia Vajdíková**, Kpt.Nálepku 296

ZOMRELÍ

- František Mak**
Kpt.Nálepku 71
(* 24.7.1956 - † 10.5.2012)
- Anna Puťošová, rod. Petrová**
Kpt.Nálepku 108
(* 20.8.1928 - † 12.5.2012)
- Jozef Baran**
Clementisova 771
(* 23.6.1936 - † 30.5.2012)

Pohorelou triaslo

Vo štvrtok 31. mája 2012 v noci o cca 23:35 hod. pocítili viacerí obyvatelia Pohorelej a okolia otrasy. Podľa vyjadrení viacerých: "pocit, akoby dom nadvihlo". Geofyzikálny ústav potvrdil zemetrasenie s centrom pri obci Vernár o sile s magnitúdou 2,7. Následne došlo aj k ďalšiemu slabému otrasu dňa 1.6.2012 o 5:47. Podľa predbežných údajov lokálne magnitúdy tohto otrasu bolo 2,1. Ak ste aj vy pocítili otrasy, vyplňte jednoduchý dotazník na internetovej stránke Geofyzikálneho ústavu <http://www.zemetrasenia.sk/> (Údaje o Vašom pozorovaní sú veľmi dôležité pre výskum zemetrasení a seizmického ohrozenia územia Slovenska).

Upozorňujeme občanov, aby do KUKA-nádob nedávali trávu a zeminu. Na likvidáciu tohto druhu odpadu slúžia kompostéry. Tráva a zemina zvyšuje náklady na zber, odvoz a uloženie komunálneho odpadu, čo môže následne zvýšiť poplatky za domový odpad.

Pripomíname si 95. výročie narodenia Ernesta Bielika

Narodil sa 18.6.1917 v Topoľčiankach, zomrel 15.6.1995 v Bratislave. Bol čestným občanom Pohorelej.

Počas SNP bol veliteľom partizánskej brigády Jánošík s vyše 1300 členmi, ktorí pod jeho velením od začiatku povstania bojovali na všetkých úsekoch povstaleckého frontu. Oddiely brigády sa zdržiavali v horách Nízkych Tatier a vykonávali diverznú činnosť na komunikáciách v okolí Brezna a Popradu.

E. Bielika v roku 1941 ako vojaka Slovenskej armády odvelili na východný front. Vo februári 1943 prešiel k Sovietskej armáde a stal sa príslušníkom čs. vojska. Po absolvovaní partizánskeho výcviku ho so skupinou vyslali na Latiborskú holi v Nízkych Tatrách. Brigáda Jánošík s vyše 1300 členmi pod vedením npor. E.Bielika bojovala takmer na všetkých úsekoch povstaleckého frontu. Po skončení druhej svetovej vojny pracoval v rôznych hospodárskych odvetviach. Pri príležitosti 50. výročia skončenia druhej svetovej vojny a víťazstva nad fašizmom vymenoval prezident SR Ernesta Bielika do hodnosti generálmajora.

Nositel' vyznamenani: Československá vojenská pamätná medaila so štítkom ZSSR, Orden krasnoe znamia, Medaila Partizán vlasteneckej vojny I. st., Rád Slovenského národného povstania, Československý vojnový križ 1939, Československá medaila Za chrabrosť pred nepriateľom, Československá vojenská medaila Za zásluhy II. st., Rád Slovenského národného povstania I. tr., Za zásluhy národa II. st., Odznak partizána MNO, L'Ordre National de la Legion d'Honneur - Chevalier, Rad červenej hviezdy, Rad červenej zástavy, Rad práce.

Z obecné kroniky:

(pozn.: výpis záznamov z kroniky je bez gramatických a štylistických úprav)

1932 : ODBOR SLOVENSKEJ KATOLÍCKEJ JEDNOTY - Už som bol spomenul, že v mnohých rodinách, zvlášť kde otec žil v svojej rodine nádeníckou prácou, mnohokrát nedostáva sa ani na tie najnutnejšie potravné články. Hotová katastrofa príde na takú rodinu, keď jej jeden člen zomre, lebo keď nebolo peňazí nato najnutnejšie, kde vziať teraz na pohrabné výlohy. Požičať nechce brat bratovi, lebo vie, že dlžník ak ich bude môcť vrátiť, stane sa tak, až po niekoľkých rokoch, prípadne nevráti vôbec. A tu aspoň čiastočne bolo odpomozené podobným prípadom založením 61. odboru slovenskej katolíckej jednoty v Pohorelej, ktorej ústredie je v Kôkave nad Rimavicou. Odbor bol založený 26. júna 1932. Cieľom spolku je vzájomné podporovanie sa členov, v prípade smrti postavenie sa v riadny a slušný pohrab zosnulého člena. Členom spolku môže byť len katolík mužského a ženského pohlavia vo veku od 16-50 rokov. Členovia prijatí ústredím platia mesačne priemerný príspevok Kč 2. Z toho časť zostáva v pokladnici odboru a zvyšok odosiela sa ústrediu, ktoré z toho zas uhradí administráciu, dobročinný fond, stavebný fond a zvlášť pohrabné výlohy vyplatené pozostalým po odumrelom členovi. Keď člen zomre odo dňa prijatia do pol roka, vypláti sa pozostalým 750 Kč, zomre-li po polroku 1 500 Kč a keď po piatich rokoch 2 000 Kč. Spolok mal hneď v počiatkoch 105 členov, kým dnes (r.1935) okolo 140. Predsedom spolku je Ján Lysina, listonoš, účtovníkom Ján Pompura a pokladníkom Karol Hereta.

CHOTÁR OBCE - Hranica chotára obce na východe susedí s chotárom šumiackým asiace od vrchu zvaného Krivý diel, tiahne sa údolím Krivého potoka až k riek Hrona. Južná hranica je oddelená od erárneho lesa hrebňom Gindura, cez Dielnicu, urbáriaľne pastviny na Jantekovi, Lapinku, odtiaľ sa chotár obracia k západu na Starú dolinu (najjužnejší bod chotára) a tak sa vracia chotár smerom severozápadným cez Vasilov, Stos, za Brestinky, Klobúč, Migas, Hájka na Podhájky. Západná hranica susedí s hľpanským chotárom od Brestiniek pretína Hron a pokračuje proti prúdu potoka Hučanského po rovnožebe s idúcou poľnou cestou až na samé temená Nízkyh Tatier. Severná hranica prechádza hľami spomenutého horského masívu.

Celková plocha obce činí 3 164 katastrálnych jutár a 32 štvorcových siah. Najväčším vlastníkom bol bývalý zemepán muráňsky, ktorý z celkovej plochy užíval 4 448 katastrálnych jutár 1 301 štvorcových siah. Celý tento majetok roku 1 919 záborovým zákonom prešiel do správy štátneho pozemkového úradu a od roku 1 934, keď bol zrušený pozemkový úrad, prešiel tento komplex do vlastníctva ministerstva zemeľstva.

Obec Pohorelá vlastní 117 katastr. jutár a 1 046 štvorcových siah. Z tejto čiastky je 86 katastr. jutár a 963 štvorcových siah neúžitocnej pôdy (cesty a podobne).

Rímsko-katolícky farský úrad vlastní 24 katastrálnych jutár a 1 396 štvorcových siah. K tomuto patrí majetok rímskokatolíckej školy vo výmere 7 katastr. jutár a 1 098 štvorc. siah, ďalej majetok rímsko-katolíckeho kostola vo výmere 1 katastr. jutro a 1 306 štvorcových siah.

Spolok bývalých urbáriaľstov v Pohorelej má majetok v rozsahu 493 katastr. jutár 495 štvorcových siah, z čoho je lesa 202 katastrálnych jutár, 393 štvorcových siah.

(pozn.: 1 štvorcová siaha = cca 3,6 m²; 1 jutro = 1600 štvorc.siah)

OBRAČACIE ODVETVIE CHOTÁRA

Z celkovej plochy 8 164 katastr. jutár a 32 štvorc. siah pripadá:

1. na oráčiny	1 135 katastr. jutár	1 218 štvorc. siah
2. na záhrady	17 katastr. jutár	390 štvorc. siah
3. na lúky	1 844 katastr. jutár	510 štvorc. siah
4. na pašienky	973 katastr. jutár	722 štvorc. siah
5. na les	4 051 katastr. jutár	210 štvorc. siah
6. na neúžitocnú plochu a cesty	142 katastr. jutár	182 štvorc. siah

1942: ZMENA V OSOBE NOTÁRA - Už koncom roku 1941 spomínal bývalý nehoší okres. náčelník Ján Snopko, že do Čierneho Balogu potrebuje dobrého administratívneho úradníka – notára, ktorý okrem tejto vlastnosti mal byť povahy energickej. Lebo v Čiernom Balogu uprázdnilo sa miesto vedúceho notára, ktorý bol predčasne penzionovaný. Rozhodnutie okres. náčelníka z pomedzi Troch notárov okresu padlo na nášho ved. notára Rudolfa Marušku.

Hoci predseda miestnej organizácie strany, vládný komisár obce ho prosil, aby svoje rozhodnutie pozmenil, lebo notár Rud. Maruška bol práve tak potrebný na svojom mieste v Pohorelej ako aj na novovyhlásenom mieste na Čiernom Balogu, predsa po polročnom časovom odstupe uvážil si to aj notár Maruška a rozhodol sa vyzvaníu okresného náčelníka vyhovieť. 16. júna 1942 bol sem ustanovený z Srdútky na Orave notár Alojz Bošanský, ktorému bol úrad odovzdaný do 18. júna 1942.

Rudolf Maruška

POJAZDNÝ RÖNTGENOVÝ AUTOBUS - Hlavné veliteľstvo Hľinkovej gardy v snahe obmedziť percento úmrtnosti na tuberkulózu v našom štáte, vysielalo do priemyselných stredísk a okolitých obcí, z ktorých sa regrutovalo robotníctvo, svoj pojazdny röntgenový autobus. Pretože v osade Pohoreľská Maša je tiež priemyselný podnik, ktorý zamestnáva menší počet robotníctva obojeho pohlavia, prišiel spomenutý autobus v sobotu dňa 20. júna, ale už po pracovnom čase, kedy zamestnanci podniku neboli už v práci. Preto toho dňa k röntgenovaniu robotníctva už nedošlo. Druhého dňa v nedeľu došiel s autobusom do Pohorelej, zastavili sa v ulici A. Hľinku pred obecným domom a röntgenovali všetkých, ktorí mali záujem o svoj zdravotný stav. Za presvietenie a zistenú diagnózu platili dospelý 10 Kčs a deti 7 Kčs. Fotografické obrázky s ustálením zdravotného stavu pľúc poslalo zdravotné oddelenie Hľavného veliteľstva Hľinkovej gardy hromadne na miestne veliteľstvo Hľinkovej gardy v Pohorelej, ktoré sa postaralo o doručenie majiteľom. Väčšia časť röntgenovaných mala nálež negatívny, u niekoľkých bola tuberkulóza uzavretá a len u málo jedincov akútne. Týmto posledným sa dal prikaz vyhľadať lekársku pomoc a za pomoci sociálnych poisťovní mali byť odoslaní do liečebných ústavov.

Mládežnícke družstvo hasičov, rok cca 1957

Hľabala, hľabala, čarta nahľabala, Štambereg, Grečkova, i Lukačykova,
od veľkeho spaňa hľable polomala; čy sa už vydala Hanka Simanova;

Pohoreľský hľasník – informačné noviny Obce Pohorelá; reg.č. OÚ-OMT/1/95; číslo 2012/06, ročník VIII., - nepredajné -

vydáva Obecný úrad v Pohorelej; Redakcia: Nová 392, 976 69 Pohorelá; 048/6196102, pohorelsky.hlasnik@pohorela.sk, jan.pompura@pohorela.sk, www.pohorela.sk;

Uzávierka: 7. dňa, vychádza cca 15. dňa v mesiaci. Grafická úprava a tlač: OÚ Pohorelá. Zapožičané fotografie a dokumenty vraciame.